

50 ANYS

estris

revista d'educació en el lleure

juliol / agost / 2021 / 6,75 €

240

Col·laboren: Rocio Elvira, Carles López,
Gessamí Déu, Quim Cervera i Thomas Ubrich
Manual: Tinguem en compte la diversitat
cultural En ruta: Travessa per l'Alt Pirineu
Racons: Christiano Vargas

Fem un món més just

Com prevenir les
desigualtats socials
des del lleure

L'entrevista
Marc Soler Rull - Actor

La desigualtat en el món actual

ROCÍO ELVIRA QUEZADA
PhD Sociologia

Aclarim, en primer lloc, una sèrie d'observacions:

1. La societat és desigual, per definició. La desigualtat és estructural en la societat.
2. Ningú no decideix les condicions de sortida de la seva vida inicial: naixement, família, escola, treball, amics, relacions socials, accés a l'educació, a la informació, a les tecnologies...
3. L'ardit del món actual, instaurat per tots els estaments, és el concepte d'oportunitat: des del màrqueting fins als plantejaments polítics. La pregunta bàsica és: oportunitat per qui, com, quan, en quines condicions?
4. Què podem fer nosaltres per introduir el canvi: la consciència social, l'acció comunitària, reproduir en petits processos formes diferents de relacionar-nos entre els éssers humans. Què fem per lluitar contra la desigualtat social, econòmica, cultural, educativa, sexual i racial?

La desigualtat en la societat és un plantejament donat per l'existència de l'ésser humà.

Cada persona neix amb unes condicions socials, econòmiques, educatives, culturals, tecnològiques i mediambientals diferents i desiguals. Això ho podem traslladar per barris a una ciutat, o a una zona geogràfica en el planeta.

Les persones pertanyen a un nucli familiar, a una xarxa social que els posa en circulació amb el món: escola, amics... Posteriorment això es traslladarà a l'àmbit del treball en l'edat adulta i a la xarxa de connexions socials, laborals i tecnològiques.

I aquestes desigualtats es reproduïxen a totes les escales: no és només entre un país i un altre, sinó dins de cada societat, gran o petita.

Al llarg del centre d'interès d'aquesta revista, altres experts analitzaran profundament diferents desigualtats que trobem ben de prop. Per anar obrint

boca, però, n'exposem breument algunes, com per exemple:

Ètnica i racial: El diari *La Vanguardia* ha explicat, aquest mateix estiu, que a Suècia els pacients poden exigir que el metge sigui "suec, suec" i, alhora, que un professional d'una altra nacionalitat o amb aspecte físic diferent pot ser rebutjat legalment pel simple fet que alguns pacients, que es consideren diferents i volen només un tractament entre els seus, volen un tracte "especial". Que això es confirmi suposa una discriminació legalitzada.

Econòmica: Les desigualtats econòmiques entre famílies, persones, barris o països, o entre entitats socials grans o petites, o entre empreses locals, nacionals o multinacionals, són reals.

Laboral: En l'àmbit laboral tenim diferències per sexe, desigualtat salarial i manca d'oportunitats per edats (si és molt jove no pot accedir a un lloc de treball per manca d'experiència, mentre que si és major de 50 anys i amb molta experiència, un gràfic et posa en vermell

perquè considera que no és el perfil que el mercat està buscant).

Tecnològica: Qui té accés a Internet, amb quin preu, amb quina qualitat? Això col·loca als ciutadans en una situació de profunda desigualtat. Hi ha persones que estan en desavantatge des de l'inici si no tenen mitjans ni accés a la tecnologia.

Quan va sorgir Internet es va vendre com el món de les oportunitats per comprar i vendre, però ningú no va pensar en les condicions. Un pagès del Canadà o d'Europa pot posar el seu producte a la xarxa perquè té les condicions tecnològiques per fer-ho. Però un pagès en un país poc desenvolupat, on el cost de la xarxa és molt elevat i la rapidesa és escassa, no té, òbviament, les mateixes condicions. Mai no tindran les mateixes oportunitats.

Sanitària: Ara més que mai, amb la pandèmia de la COVID-19 pel mig, ens adonem de la desigualtat que hi ha des d'un punt de vista sanitari en aquest món. Els països rics compren moltes més vacunes de les que necessiten, per si de cas. Se centren en la vacunació dels seus ciutadans. Mentrestant, molts altres països no tenen recursos per comprar-ne, per conservar-la i/o distribuir-la.

De sostenibilitat: Qui recicla, com recicla, per què recicla? Qui reutilitza, qui reinventa? Qui pot crear empreses emergents amb vessant sostenible?

Espiritual: Harmonia, tranquil·litat i pau amb un mateix són objectius que també sembla que es puguin comprar. Cada vegada hi ha més tendències que "garanteixen" una vida més plena però que, a la fi, està supeditada per les compres: llibres, cursos, tallers... La paradoxa rau en el fet que, en altres països menys desenvolupats, l'actitud de la gent en general és més positiva, encara que tinguin menys.

Així doncs, podem afirmar que la societat actual es basa en el consumisme per generar el moviment econòmic global. I, tot plegat, ens planteja una paradoxa: consumim més de tot i de qualsevol àmbit, però mai tenim un grau de satisfacció que aturi l'adquisició de béns. Sempre en volem més: ja siguin articles de primera necessitat, com menjar, roba, etc., o articles més sofisticats, com una bicicleta, un patinet elèctric,

un cotxe, una casa, o articles de consum cultural, com llibres, concerts, museus i exposicions.

Cada vegada en volem més, del que sigui, i cadascú dins de la seva escala. La desigualtat està instaurada.

I nosaltres, què?

Podem començar prenent consciència que la nostra estada en aquest món globalitzat convida a tenir més coses però no a ser més estable, just en el sentit ampli de la paraula.

La filosofia ens dona eines per aprendre a estar en el món i situar-nos. Qui soc, què faig, què necessito per no exigir-me cada dia una cosa diferent, què em fa sentir bé, sense haver de treure la targeta del moneder o el mòbil, que ara també paga. Perquè fer-ho, també és reproduir la desigualtat sense pensar-hi.

Quines són les meves necessitats bàsiques i amb què puc viure? Preguntem-nos com viuen els altres, què necessito de l'altre i què puc aportar a la resta, com puc integrar-me a una acció comunitària on la prioritat sigui el bé comú.

Preguntem-nos com podem treballar la individualitat, perquè ella mateixa només ens porta a tancar-nos en un cercle endogàmic que no ens dona satisfacció a llarg termini. La immediatesa que proporciona el mercat a aquells que poden pagar els productes, reclama primer una compra i després una altra. I així, sense fi.

Mirem a escala comunitària

“Podem començar prenent consciència que la nostra estada en aquest món globalitzat convida a tenir més coses però no a ser més estable”

Centrar el nostre cos i la nostra ànima per agrair el que som i el que tenim és un procés pendent a la nostra societat. Així com també ho és fer passos a escala comunitària per introduir i establir estructures mínimes de participació que ens permetin veure els problemes comunitàriament. Per exemple, què fem per la igualtat social, econòmica, etc. en el nostre barri, associació, feina o ciutat?

Tots podem aportar dins del nostre entorn una acció que generi un canvi, en la nostra mesura i en el nostre abast. I això pot generar un canvi en nosaltres mateixos i en el nostre entorn.

La llibertat només com a satisfacció unipersonal (“JO-MEU-PER A MI”, com diria la cançó de George Harrison “I, ME, MINE”) seria tenir una mirada desigual, reduïda a allò més mínim.

La societat actual, per tant, necessita d'individus amb una mirada crítica, oberta i constructiva que plantegin una consciència social del bé comú, on hi estiguem tots representats.